

Scenariusze zbiorok dla HARCERZY

Stowarzyszenie Rzecznicy Nauki

Kim jesteśmy?

Jesteśmy zespołem naukowców, edukatorów i pasjonatów przyrody, których łączy jedno – chcemy pokazywać, że nauka nie musi być nudna. Na co dzień zajmujemy się badaniami, ale równie mocno fascynuje nas popularyzacja wiedzy. Dlatego zamiast zamykać się w laboratoriach, wychodzimy do ludzi – opowiadamy o świecie w prosty i ciekawy sposób, tworzymy projekty edukacyjne i szukamy nowych form dotarcia do młodych odbiorców. Wierzymy, że nauka najlepiej smakuje wtedy, gdy łączy się z zabawą i przygodą.

Co robimy?

Łączymy naukę z rozrywką – pokazujemy, że zdobywanie wiedzy może być przygodą. Organizujemy wydarzenia, tworzymy gry i projekty, które zachęcają młodych do odkrywania świata w ciekawy sposób. Zrealizowaliśmy już setki inicjatyw popularnonaukowych, współpracując z najlepszymi instytucjami w Polsce i za granicą. Teraz tę energię i doświadczenie przekładamy na grę ZłapGO, by nauka o przyrodzie była równie wciągająca jak dobra zabawa.

PROJEKT PT. „ZŁAPGO – MOBILNA GRA EDUKACYJNA” ZOSTAŁ OBJĘTY PATRONATEM HONOROWYM ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

PROJEKT PT. „ZŁAPGO – MOBILNA GRA EDUKACYJNA” WSPÓŁFINANSOWANY JEST ZE ŚRODKÓW MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ W RAMACH PROGRAMU „ODKRYWCY” NA 2025 R.

TROP HARCERSKI

Opieka nad lokalnymi zwierzętami

CEL ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU:

- Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej

MOTYW PRZEWODNI:

Wyrusz z drużyną na przyrodniczą przygodę tropem naszych zwierzęcych sąsiadów! Podczas czterech zbiórek harcerki i harcerze poznają tajemnice życia dzikich zwierząt, nauczą się je obserwować przy pomocy aplikacji Merlin, ZłapGo i BirdNet, założą kalendarz przyrody, pomogą lokalnym zwierzętom. Trop łączy zdobywanie sprawności „Przyjeciel/Przyjaciółka zwierząt”, działanie na rzecz środowiska i radość ze wspólnego odkrywania natury. Idealny sposób na rozwijanie empatii, odpowiedzialności i harcerskiej uważności na świat wokół nas.

DZIAŁANIA W RAMACH TROPU (TEMATY ZBIÓREK)

- Na tropie dzikich sąsiadów - rozpoznawanie lokalnych gatunków ptaków i nauka korzystania z aplikacji BirdNet, Merlin i ZłapGo.
- Dzikie życie w miejskiej dżungli - poznanie zwierząt obecnych w przestrzeni miejskiej.
- Tropem decyzji - poznanie bezpiecznych sposobów na pomaganie zwierzętom w sytuacjach zagrożenia.
- No to do domu! - budowa karmnika (lub poidłka/domki dla owadów) i podsumowanie tropu

EFEKT KOŃCOWY:

- Harcerze potrafią wskazać potrzeby zwierząt i rozumieją ich rolę w środowisku.
- Zwiększona świadomość ekologiczna i emocjonalna wobec zwierząt.
- Zbudowanie karmników i poidłek dla ptaków.
- Stworzenie kalendarza przyrody opartego o zbiorową obserwację.

ZBIÓRKA PIERWSZA

Na tropie dzikich sąsiadów

teren zielony w okolicy (park, las, skwerek) lub miejsce zbiórki

1,5h

CELE :

- Rozpoznawanie lokalnych gatunków zwierząt (głównie ptaków)
- Rozwijanie ciekawości przyrodniczej
- Wprowadzenie do tropu i aplikacji przyrodniczych

ZAMIERZENIA:

- Harcerki i harcerze nauczą się korzystać z aplikacji BirdNet, ZłapGo i Merlin
- Wspólnie rozpoczną tworzenie kalendarza przyrody
- stworzą plakaty o lokalnych gatunkach ptaków

METODY PRACY:

praca z materiałem ilustracyjnym, praca z aplikacjami mobilnymi, praca z kartami pracy i fragmentami tekstów, pogadanka dydaktyczna, praca w grupach.

FORMY PRACY:

zbiorowa, grupowa, indywidualna

MATERIAŁY, POMOCY DYDAKTYCZNE:

- Telefony z zainstalowaną aplikacją BirdNet/Merlin/ZłapGO
- Papier, kredki, długopisy
- Zdjęcia ptaków i informacje o nich [zał. 1]
- Kalendarz przyrody (np. duży plakat (w załączniku przykładowy kalendarz z możliwością wydruku w większym formacie) [zał. 2]

PRZEBIEG ZBIÓRKI:

CZAS	FORMA	OPIS FORMY
10 min.	Rozpoczęcie	Przywitanie, obrzędowe rozpoczęcie zbiórki oraz wprowadzenie do tropu.
5 min.	Podział na grupy	Podział na zastępy i wylosowanie materiałów do stworzenia plakatów.
15 min.	Praca w grupach	Zadanie polega na stworzeniu plakatu i charakterystyce porównawczej dwóch gatunków ptaków w każdej z grup. Zadaniem dzieci jest wyszukanie elementów wspólnych oraz różnic w wyglądzie i charakterystyce ptaków. Podczas porównywania opisów mogą się przydać dwa kolory flamastrów. Jednym dzieci zakreślają podobieństwa w opisach, a drugim różnice. Mogą korzystać również z telefonów w celu odszukania dodatkowych informacji. Przykładowe wykonanie zadania w załączniku. [zał. 3]
20 min.	Zakończenie pracy w grupach	Przedstawienie zastępami efektów swojej pracy w formie prezentacji plakatów.
5 min.	Przerywnik	Do wyboru przez prowadzącego.
10 min.	Praca z aplikacjami	Wprowadzenie i pokazanie w jaki sposób korzystamy z aplikacji w sposób bezpieczny. Aplikacje do wykorzystania w okresie międzyzbiórkowym do "kolekcjonowania" ptaków i podzielenia się swoimi obserwacjami na kolejnej zbiórce podczas uzupełniania kalendarza.

PRZEBIEG ZBIÓRKI:

CZAS	FORMA	OPIS FORMY
5 min.	Burza mózgów	Drużyna siada w kręgu i każde z dzieci wymienia po jednym aspekcie na jaki trzeba zwrócić uwagę by bezpiecznie korzystać z aplikacji na telefonie.
10 min	Kalendarz przyrody	Zapoznanie dzieci z kalendarzem przyrody (można pierwszą jego część wypełnić wcześniej) i poproszenie ich by zwracały przez cały tydzień uwagę na aspekty wymienione w kalendarzu, ponieważ następne spotkanie będzie rozpoczynać się od jego wypełnienia. Można wspomnieć że przydatne mogą okazać się aplikacje.
10 min.	Zakończenie	Podsumowanie i obrzędowe zakończenie zbiórki, krąg.

FRAGMENT UZUPEŁNIONEGO KALENDARZA PRZYRODY

DATA	TEMPERATURA	SŁOŃCE	POGODA	ŚWIAT LUDZI	ŚWIAT
					
1.09	Najniższa: 14°C Najwyższa: 26,1°C Amplituda: 12,1°C	Wschód 5:56 Zachód 19:35 Dzień trwa: 13 godzin i 38 minut	Stonecznie, ale rano i wieczorem robi się chłodno	Dzieci wróciły do szkoły, zmienił się rozkład jazdy autobusów. Rano musimy się cieplej ubierać.	
8.09	Najniższa: 11°C Najwyższa: 20°C Amplituda: 9°C	Wschód 6:09 Zachód 19:18 Dzień trwa: 13 godzin i 9 minut	Stonecznie, ale rano i wieczorem robi się chłodno. Rano padało i była mgła.	Pierwsze zachorowania w szkole. Coraz więcej ludzi chodzi ubranych w kurtki i ma ze sobą parasol.	

WSKAZÓWKI!

Wnioski, do których powinniśmy dojść pod koniec realizacji tropu: po 4 tygodniach obserwacji można zauważyć pewne prawidłowości, które są zależne od czasu, w którym realizujemy cykl zbiorów. W okresie jesiennym będziemy mieć coraz niższe temperatury a dzień będzie coraz krótszy. W okresie letnim temperatury będą coraz wyższe a dni coraz dłuższe. Zmieniają się też zachowania ludzi, zwierzęta, które możemy zobaczyć na ulicach oraz typy opadów, np. dla lata charakterystyczne są gwałtowne burze, natomiast jesienią częściej będzie nam towarzyszyć mgła i drobne opady przez cały dzień.

Przy obserwacjach pogody warto zwrócić uwagę nie tylko na opady, ale także na inne zjawiska atmosferyczne jak wiatr czy mgła.

Świat ludzi również jest zależny od pogody, np. w okresach ciepłej pogody chętniej jeździmy rowerem, jesienią częściej chorujemy itp. Te wszystkie obserwacje warto zawrzeć w kalendarzu przyrody.

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 3.

Efekt pracy w grupie.

Dziób letni,
zimą zmienia kolor
na ciemny.

SZPAK

Na pierwszy rzut oka czarny, ale jego pióra błyszczą na zielono, fioletowo i niebiesko. Dziób latem jest żółty, a zimą ciemny. Ptaki te żyją w dużych stadach i potrafią tworzyć na niebie widowiskowe roje, zmieniając kierunek w tym samym czasie.

Pan kos, samica jest brązowa.

ptasi solista

KOS

Samiec jest cały czarny z pomarańczowym dziobem i obwódką wokół oka. Pięknie śpiewa – jego śpiew to melodie i gwizdy, które słyszać szczególnie wiosną. Samica jest brązowa i mniej rzucająca się w oczy. Ptaki te często widzimy w ogrodach i parkach.

KALENDARZ PRZYRODY

DATA	TEMPERATURA	SŁOŃCE	POGODA	ŚWIAT LUDZI	ŚWIAT ZWIERZĄT	ŚWIAT ROŚLIN
						
	Najniższa: Najwyższa: Amplituda:	Wschód Zachód Dzień trwa:				
	Najniższa: Najwyższa: Amplituda:	Wschód Zachód Dzień trwa:				
	Najniższa: Najwyższa: Amplituda:	Wschód Zachód Dzień trwa:				
	Najniższa: Najwyższa: Amplituda:	Wschód Zachód Dzień trwa:				

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia ptaków do pracy w grupach.

SIKORA MODRA
MODRASZKA (ZWYCZAJNA)

SIKORA BOGATKA
BOGATKA (ZWYCZAJNA)

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia ptaków do pracy w grupach.

SÓJKA ZWYCZAJNA

SROKA ZWYCZAJNA

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia ptaków do pracy w grupach.

KOWALIK

BARGIEL, KOWALIK ZWYCZAJNY

DZIĘCIOŁ DUŻY

DZIĘCIOŁ PSTRY WIĘKSZY

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia ptaków do pracy w grupach.

KOS

SZPAK

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia ptaków do pracy w grupach.

BOCIAN BIAŁY

CZAPLA SIWA

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 2.

Opisy ptaków do pracy w grupach.

Największa z polskich sikor. Ma żółty brzusek a szeroki, czarny pasek biegnący przez środek wygląda jak „krawat”. Głowa jest czarna z białymi policzkami. Zimą często odwiedza karmniki, jedząc słonecznik i orzechy. Jest odważna i łatwo ją zaobserwować nawet w mieście.

Mniejsza od bogatki, ale bardziej kolorowa. Ma żółty brzusek, niebieską czapeczkę i skrzydła, białe policzki oraz czarną obwódkę wokół głowy. Lubi wspinać się po cienkich gałązkach, czasem głową w dół. Jest bardzo ruchliwa i ciekawska.

Ptāk leśny, brązowy, z charakterystycznymi niebiesko-czarnymi piórkami na skrzydłach. Znana z tego, że jesienią zbiera i chowa żołędzie w ziemi – wiele z nich zapomina, co pomaga drzewom wyrastać. Ma donośny, chrapliwy głos, ale potrafi też naśladować inne dźwięki.

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 2.

Opisy ptaków do pracy w grupach.

Czarno-biała, z długim ogonem połyskującym zielono i niebiesko. Często kojarzona z ciekawością – lubi podkradać różne błyszczące przedmioty. Jest bardzo inteligentna, rozpoznaje swoje odbicie w lustrze (rzadkość w świecie zwierząt).

Ma niebieskoszary grzbiet, pomarańczowy brzusek i czarny pasek przez oczy – jak maskę. Potrafi chodzić po pniu drzewa głową w dół, czego nie umie żaden inny ptak w Polsce. Zjada owady i nasiona.

Czarno-biały ptak z czerwonym brzuszkiem. Samiec ma dodatkowo czerwoną plamkę na głowie. Charakterystycznie stuka w drzewa dziobem, wydłubując owady spod kory i oznaczając swoje terytorium.

Większość upierzenia ma szarą, z długą szyją i żółtym dziobem. Podczas polowania stoi nieruchomo w wodzie i błyskawicznie chwyta ryby. Łata powoli, z szyją zgiętą w literę „S”,

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 2.

Opisy ptaków do pracy w grupach.

Samiec jest cały czarny z pomarańczowym dziobem i obwódką wokół oka. Pięknie śpiewa – jego śpiew to melodie i gwizdy, które słychać szczególnie wiosną. Samica jest brązowa i mniej rzucająca się w oczy. Ptaki te często widzimy w ogrodach i parkach.

Na pierwszy rzut oka czarny, ale jego pióra błyszczą na zielono, fioletowo i niebiesko. Dziób latem jest żółty, a zimą ciemny. Ptaki te żyją w dużych stadach i potrafią tworzyć na niebie widowiskowe roje, zmieniając kierunek w tym samym czasie.

Biały ptak z czarnymi końcówkami skrzydeł, długimi czerwonymi nogami i dziobem. Nazywa się go ptakiem brodzącym, ponieważ brodzi w wysokich łąkach, gdzie poluje na żaby, gryzonie czy owady. Gniazduje często na dachach i słupach – są ogromne. W Polsce uważany za symbol szczęścia.

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 2.

Opisy ptaków do pracy w grupach.

Samiec jest cały czarny z pomarańczowym dziobem i obwódką wokół oka. Pięknie śpiewa – jego śpiew to melodie i gwizdy, które słychać szczególnie wiosną. Samica jest brązowa i mniej rzucająca się w oczy. Ptaki te często widzimy w ogrodach i parkach.

Na pierwszy rzut oka czarny, ale jego pióra błyszczą na zielono, fioletowo i niebiesko. Dziób latem jest żółty, a zimą ciemny. Ptaki te żyją w dużych stadach i potrafią tworzyć na niebie widowiskowe roje, zmieniając kierunek w tym samym czasie.

Biały ptak z czarnymi końcówkami skrzydeł, długimi czerwonymi nogami i dziobem. Nazywa się go ptakiem brodzącym, ponieważ brodzi w wysokich łąkach, gdzie poluje na żaby, gryzonie czy owady. Gniazduje często na dachach i słupach – są ogromne. W Polsce uważany za symbol szczęścia.

ZAŁĄCZNIKI

NA TROPIE DZIKICH SĄDIADÓW

ZAŁĄCZNIK 2.

Opisy ptaków do pracy w grupach.

Samiec jest cały czarny z pomarańczowym dziobem i obwódką wokół oka. Pięknie śpiewa – jego śpiew to melodie i gwizdy, które słychać szczególnie wiosną. Samica jest brązowa i mniej rzucająca się w oczy. Ptaki te często widzimy w ogrodach i parkach.

Na pierwszy rzut oka czarny, ale jego pióra błyszczą na zielono, fioletowo i niebiesko. Dziób latem jest żółty, a zimą ciemny. Ptaki te żyją w dużych stadach i potrafią tworzyć na niebie widowiskowe roje, zmieniając kierunek w tym samym czasie.

Biały ptak z czarnymi końcówkami skrzydeł, długimi czerwonymi nogami i dziobem. Nazywa się go ptakiem brodzącym, ponieważ brodzi w wysokich łąkach, gdzie poluje na żaby, gryzonie czy owady. Gniazduje często na dachach i słupach – są ogromne. W Polsce uważany za symbol szczęścia.

ZBIÓRKA DRUGA

Dziki życie w miejskiej dżungli

harcówka

2 h

CELE :

- Harcerze potrafią wskazać min. 5 przykładów dzikich zwierząt, które można spotkać w miastach w Polsce.
- Każdy uczestnik opracowuje krótką wizytówkę „sąsiada z miasta” (dzikiego zwierzęcia żyjącego w środowisku zurbanizowanym).
- Uczestnicy wykonują zadania w grupach i wspólnie tworzą mapę miejskiej fauny.
- Zbiórka uświadamia, że fauna Polski to nie tylko lasy i łąki – ale też nasze najbliższe otoczenie.

ZAMIERZENIA:

- Wzmocnienie świadomości przyrodniczej uczestników.
- Nauka rozpoznawania zwierząt obecnych w przestrzeni miejskiej.
- Rozwój uważności i refleksji nad relacją człowieka z przyrodą w mieście.

METODY PRACY:

praca z materiałem ilustracyjnym, praca z aplikacjami mobilnymi, praca z kartami pracy i fragmentami tekstów, pogadanka dydaktyczna, praca w grupach.

FORMY PRACY:

zbiorowa, grupowa, indywidualna

MATERIAŁY, POMOCE DYDAKTYCZNE:

- Karteczki samoprzylepne lub karty A6,
- Markery, pisaki,
- Wydruki lub obrazki dzikich zwierząt miejskich (np. jeż, kuna, dzięcioł, lis, kaczka krzyżówka, gołąb, jerzyk), [zał. 2]
- Mapa okolicy,
- Kolorowe pionki/pinezki do zaznaczania miejsca zamieszkania harcerzy
- Karty do gry „Taboo” [zał. 1]
- Karta pracy „Mój dziki sąsiad” [zał. 3]

PRZEBIEG ZBIÓRKI:

CZAS	FORMA	OPIS FORMY
10 min.	Rozpoczęcie	Przywitanie, obrzędowe rozpoczęcie zbiórki, przedstawienie formatu zbiórki i poruszanego problemu.
15 min.	Kalendarz przyrody	Uzupełnienie kalendarza o obserwacje dzieci z minionego tygodnia.
20 min.	Gra w taboo	Chętne osoby losują karty do gry w taboo, na których zostaną umieszczone zwierzęta możliwe do spotkania w przestrzeni miejskiej. Uczestnicy mają za zadanie opisać słowo z karty, nie używając przy tym żadnych z "zakazanych" słów wypisanych na tej samej karcie, podczas odliczania czasu przez klepsydre/timer. Wygrywa osoba lub zastęp, który zdobędzie najwięcej punktów.
45 min	Praca drużynowa	Harcerze zaznaczają orientacyjnie swoje miejsce zamieszkania na mapce, wokół mapy są umieszczone zdjęcia zwierząt jakie możemy spotkać w przestrzeni miejskiej, dodatkowo harcerze mogą dopisywać swoje propozycje na karteczkach samoprzylepnych. Sznurkami prowadzimy linie od miejsca zamieszkania do zwierzęcia jakie widziano w okolicy. Powstaje sieć miejskiej fauny
15 min.	Praca w grupach / indywidualna	Wizytówka „Mój dziki sąsiad” Każdy uczestnik (lub w parach/trójkach) wybiera jedno zwierzę z mapy i przygotowuje jego wizytówkę.
10 min.	Prezentowanie pracy w grupach/ indywidualnej	Prezentowanie wyników swojej pracy, dodatkowo może wywiązać się dyskusja. Pytania do dyskusji i refleksji znajdują się poniżej.
5 min.	Zakończenie	Podsumowanie i obrzędowe zakończenie zbiórki, krąg.

ZAŁĄCZNIKI

Dziki życie w miejskiej dżungli

ZAŁĄCZNIK 1

Karty do gry w taboo

JEŻ

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

- kolce
- jabłko
- jesień

DZIĘCIOŁ

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

- drzewa
- stukanie
- las

WIEWIÓRKA

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

- pomarańczowy
- żółędzie
- ogon

GOŁĄB

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

- pokój
- poczta
- wesele

DZIK

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

- rycie
- świnia
- las

KACZKA

SŁOWA, KTÓRYCH NIE
MOŻESZ UŻYWAĆ:

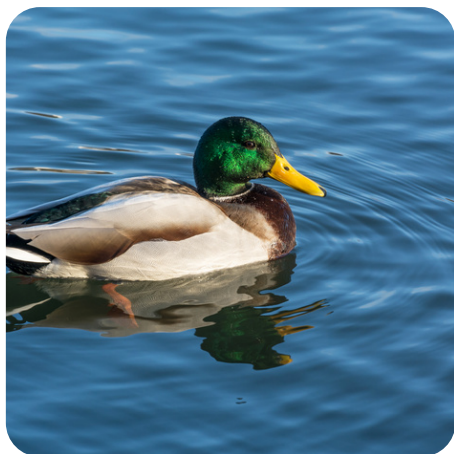
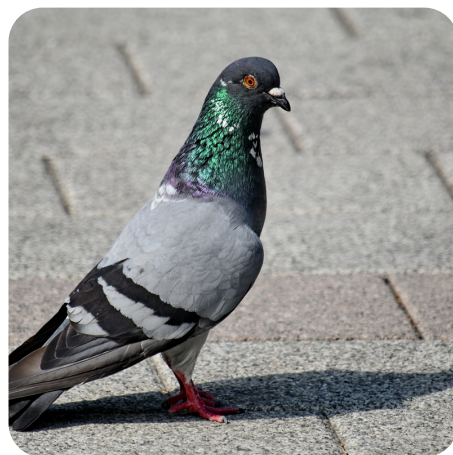
- jezioro
- ptak
- dokarmianie

ZAŁĄCZNIKI

Dzikie życie w miejskiej dżungli

ZAŁĄCZNIK 2

Zdjęcia przykładowych zwierząt, które można spotkać w mieście.

ZAŁĄCZNIKI

Dzike życie w miejskiej dżungli

ZAŁĄCZNIK 2

Zdjęcia przykładowych zwierząt, które można spotkać w mieście.

MÓJ DZIKI SĄSIAD

NAZYWAM SIĘ:

LUBIĘ JEŚĆ:

MOŻESZ MNIE SPOTKAĆ:

NIE LUBIĘ GDY:

ZBIÓRKA TRZECIA

Tropem decyzji

harcówka i okolica

1,5h

CELE :

- Uświadomienie, jak można wspierać zwierzęta w mieście/naturze
- Wspólne działanie drużyny na rzecz przyrody

ZAMIERZENIA:

- Harcerki i harcerze stworzą edukacyjne plakaty o pomaganiu zwierzętom

METODY PRACY:

praca z materiałem ilustracyjnym, praca z aplikacjami mobilnymi, praca z kartami pracy i fragmentami tekstów, pogadanka dydaktyczna, praca w grupach.

FORMY PRACY:

zbiorowa, grupowa, indywidualna

MATERIAŁY, POMOCE DYDAKTYCZNE:

- Szary papier, kredki, flamastry, klej
- Materiały na grę terenową: zdjęcia ptaków do podziału na grupy [zał. 1], tropy zwierząt [zał. 2], zadania na punkty [zał. 3], drzewka decyzyjne [zał. 4] i uzupełnione drzewka decyzyjne wraz z materiałami do wycinania [zał. 5]
- Kalendarz przyrody,
- Dodatkowo: warto zorganizować dwóch dodatkowych opiekunów, by każda z grup miała własnego.

PRZEBIEG ZBIÓRKI:

CZAS	FORMA	OPIS FORMY
10 min.	Rozpoczęcie	Przywitanie, obrzędowe rozpoczęcie zbiórki.
15 min.	Kalendarz przyrody	Uzupełnienie kalendarza o obserwacje dzieci z minionego tygodnia.
15 min.	Podział na grupy	Zdjęcia nietoperza, sarny i ptaka przecinamy tak by suma kawałków była równa ilości dzieci biorącej udział w grze. Następnie każde dziecko losuje jeden kawałek. Dzieci starają się ułożyć całe zdjęcie z wylosowanych fragmentów i dalej będą pracować w tych grupach.
45 min	Gra terenowa	Grupy poszukują punktów po tropach dopasowanych do ich grupy. Na każdym z punktów znajduje się tematyczne zdjęcie lub krótka rymowanka. Całość gry kończy się uzupełnieniem drzewka decyzyjnego.
15 min.	Zakończenie pracy w grupach	Podsumowanie pracy każdej z grup. Opowiedzenie o wylosowanym zwierzęciu oraz o formach pomocy.
10 min.	Praca z aplikacjami	Wprowadzenie i pokazanie w jaki sposób korzystamy z aplikacji w sposób bezpieczny.
5 min.	Zakończenie	Podsumowanie i obrzędowe zakończenie zbiórki, krąg.

ZAŁĄCZNIKI

Tropem decyzji

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia zwierząt do podziału na grupy.

ZAŁĄCZNIKI

Tropem decyzji

ZAŁĄCZNIK 1.

Zdjęcia zwierząt do podziału na grupy.

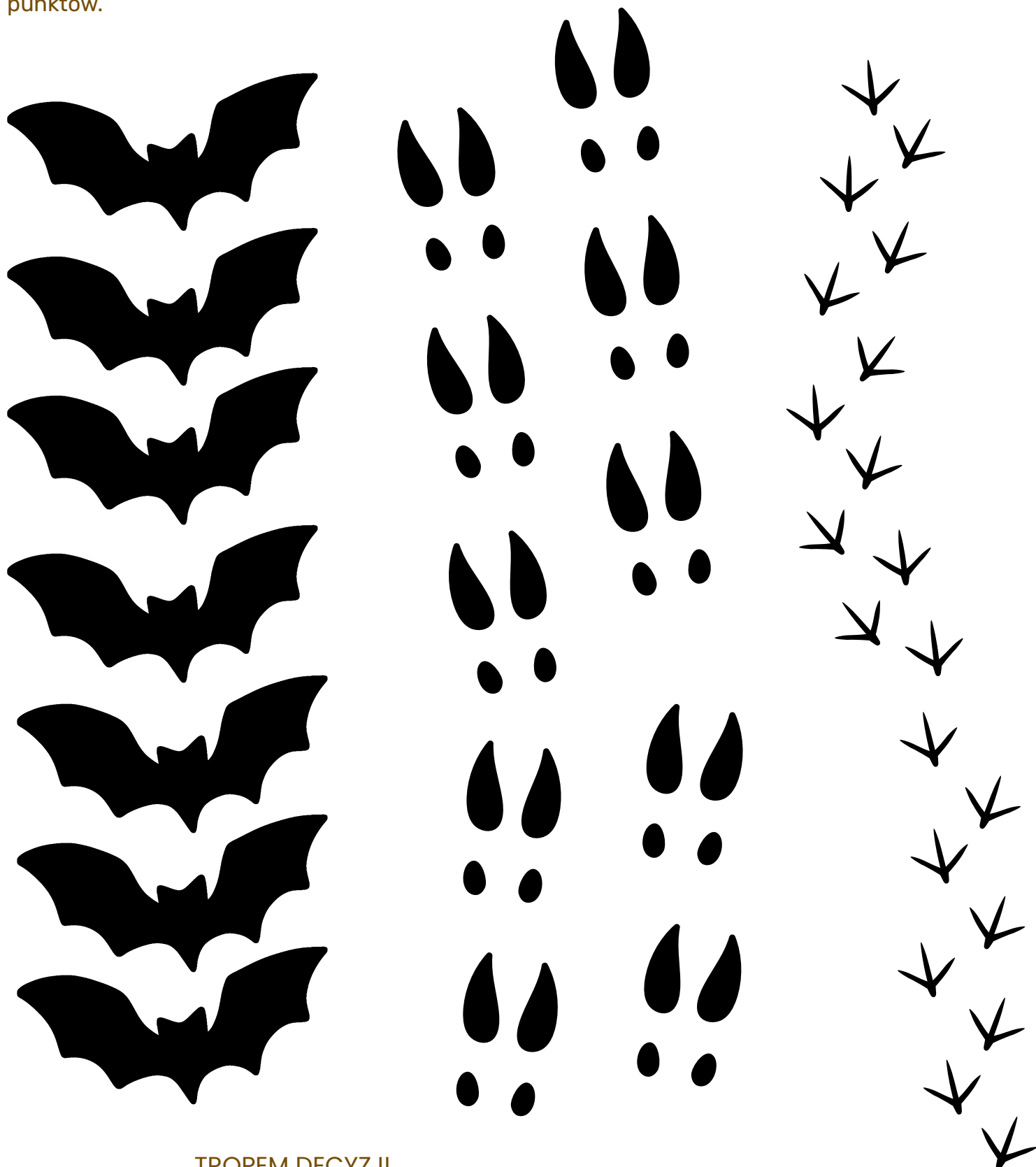

ZAŁĄCZNIKI

Tropem decyzji

ZAŁĄCZNIK 2

Przykładowe "tropy" zwierząt, za którymi uczestnicy mogą podążać w grze do kolejnych punktów.

ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA WRÓBEL

PUNKT 1

Budki małe, z dziurką w drzwiach,
dla wróbelka to jest gmach.
Dom nie za duży, nie dla sowy,
lecz malutki - wróblowy.

PUNKT 2

Ziaren garść i owsa trochę,
słonecznika odrobinę,
nie dawaj chleba nawet ociupinkę,
bo wróbelek będzie mieć smutną minkę.

PUNKT 3

Gorące lato, spragnione ptaki,
wodą się dzielisz – to piękny nawyk.
Postaw poidło, napełniaj co rano,
wróbelki przylecą i wypiją niemało.

ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA NIETOPERZ

PUNKT 1

W dzień odpoczywa, nocą poluje,
w budce na drzewie dobrze się czuje.

PUNKT 2

Gdy lampy świecą przez całą noc,
nietoperzowi odebrać chcą moc.
Zgaś zbędne światło, gdy noc już ciemna,
nietoperza wdzięczność będzie niezmienna.

PUNKT 3

Nietoperz w siatce trzepoce skrzydłami,
nie ruszaj go sam – może zarazić chorobami.
Leśniczy czy strażnik wyciągną go z kłopotu,
a mały wędrowiec znów ruszy do lotu.

ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA SARNA

PUNKT 1

Mała sarna w trawie spokojnie się skryła,
mama ją na chwilę zostawiła.
Nie głaszcz, nie bierz, nie podchodź blisko,
najlepszą pomocą jest odejść szybko.

PUNKT 2

Śnieg zasypał pola, głód w brzuchu dokucza,
dziecko z leśnikiem karmę przygotowuje.
Owies i siano zamiast chleba –
tak pomóc sarnie naprawdę trzeba.

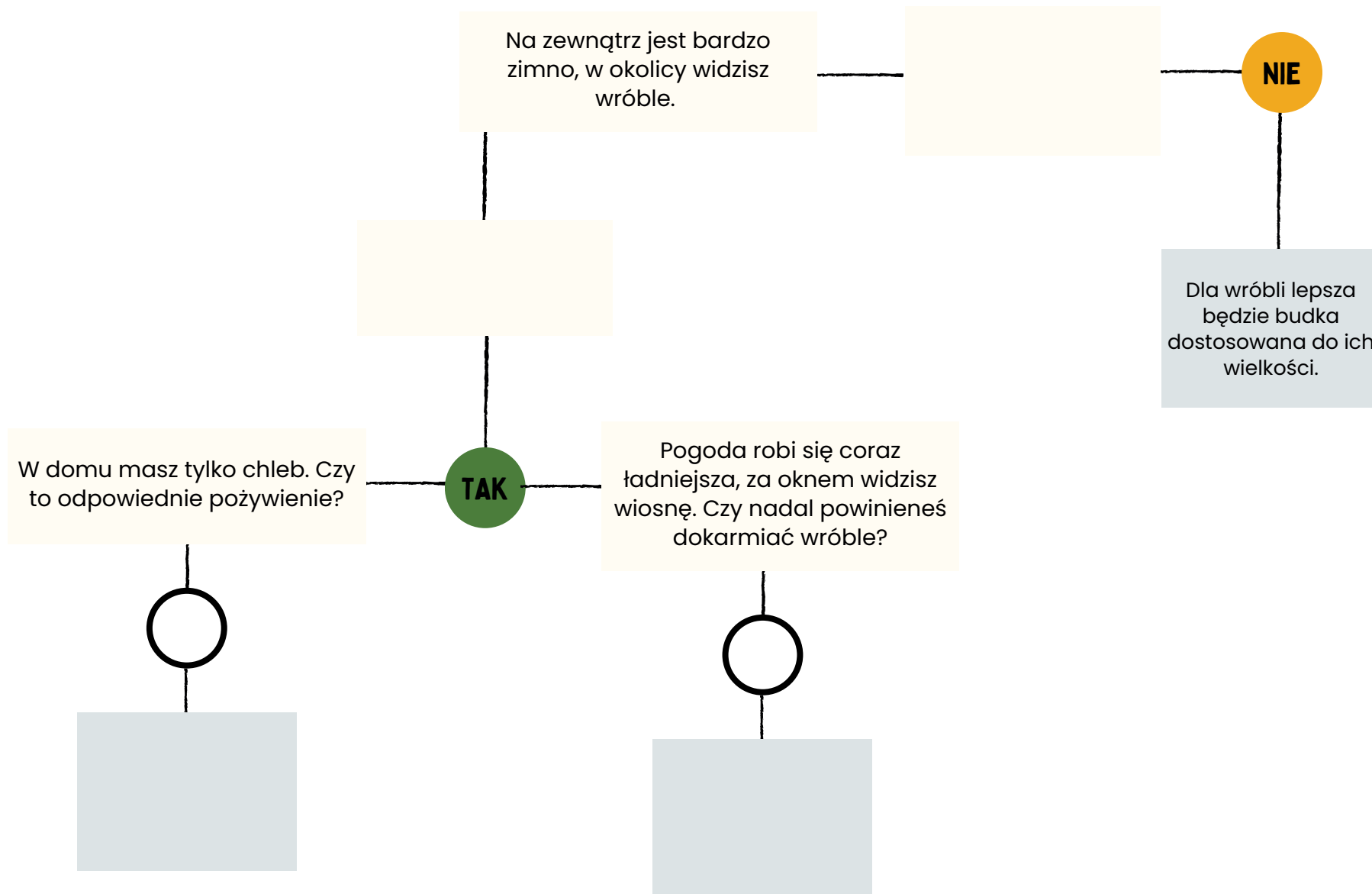

PUNKT 3

W lesie butelki, papiery, śmieci,
czym sarna ma karmić swoje dzieci?
Sprzątaj więc z drużyną ścieżki i krzaki,
by sarny czyste miały szlaki.

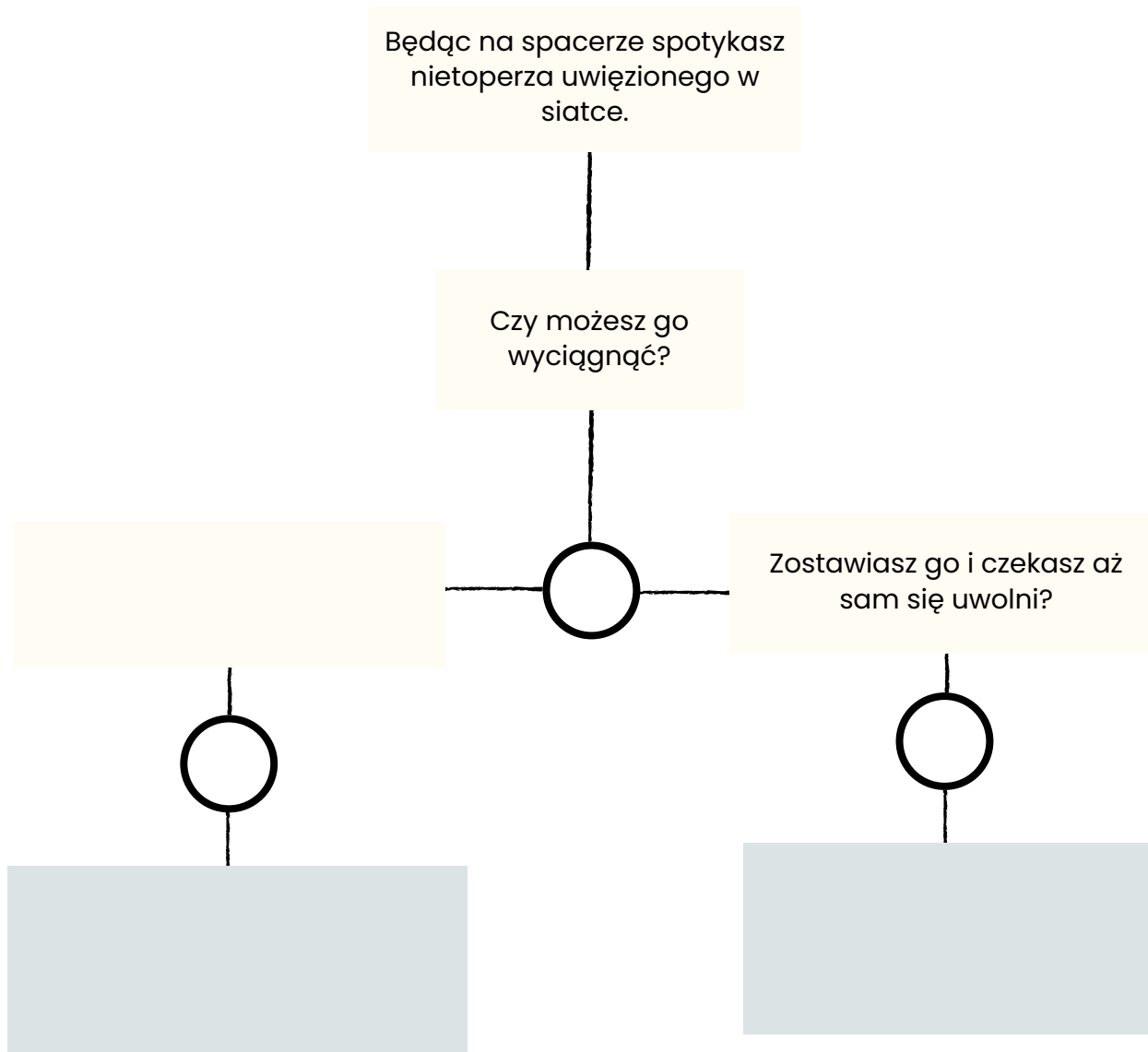
ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA WRÓBEL

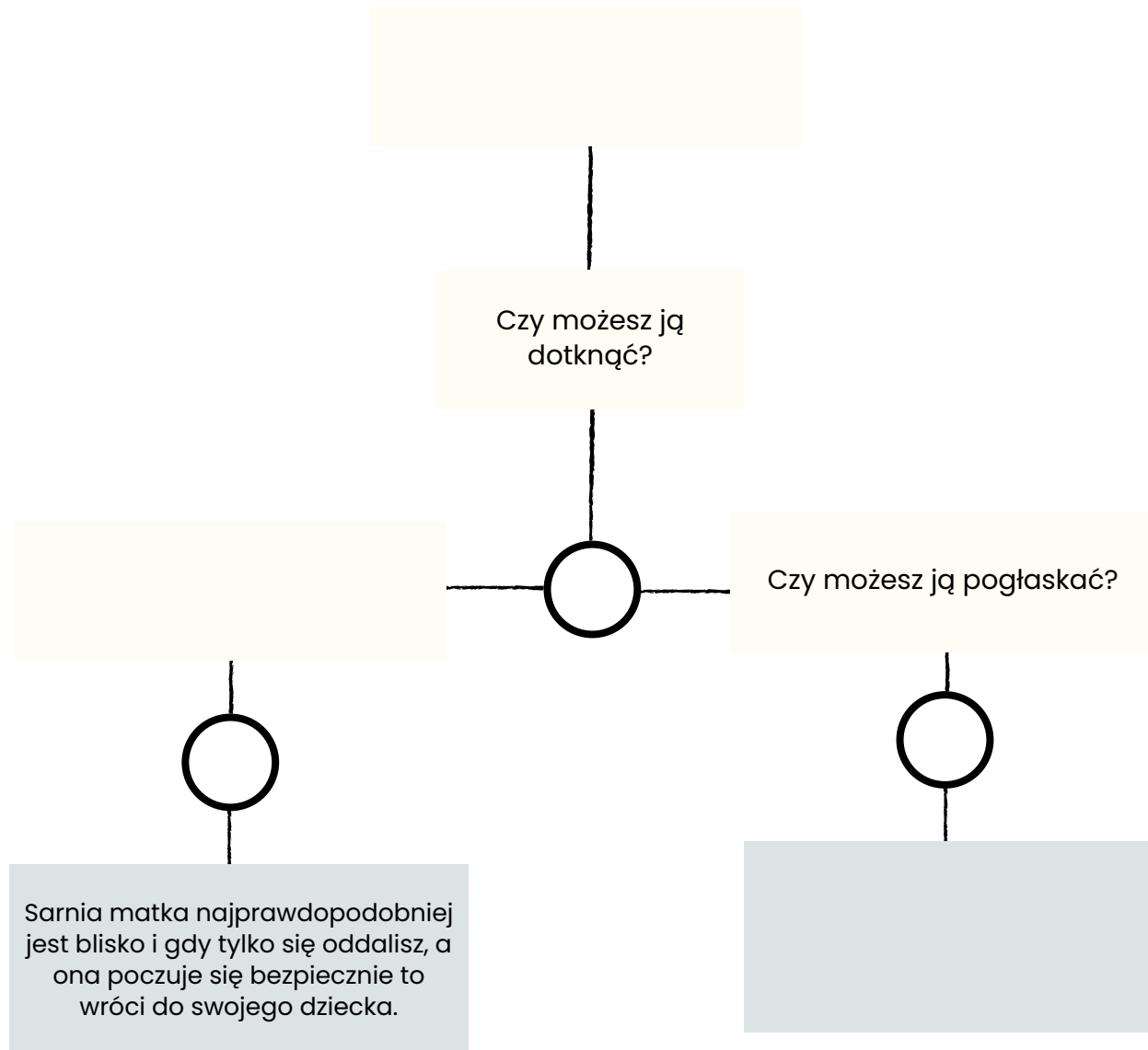
ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA NIETOPERZ

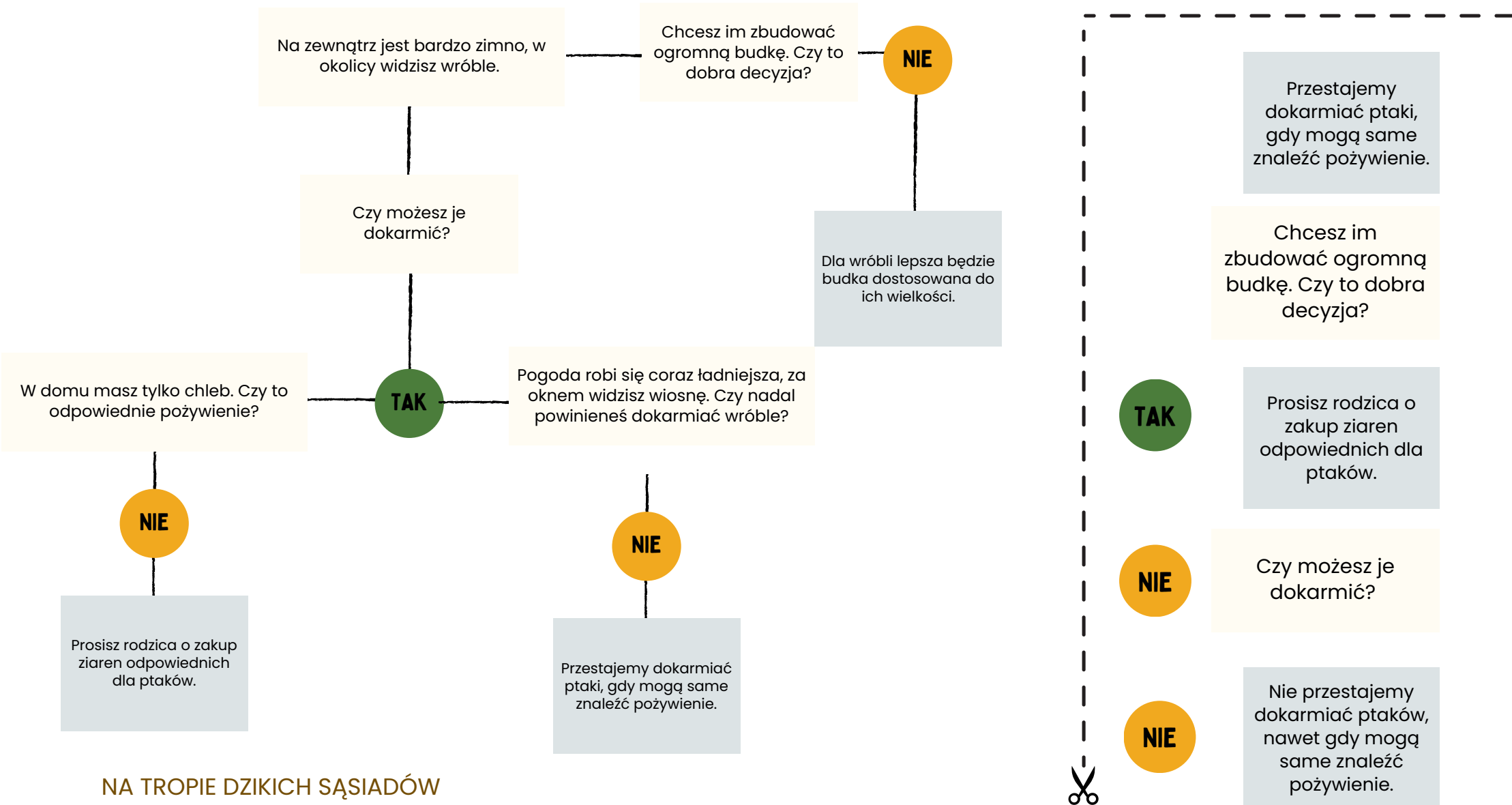
ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA SARNA

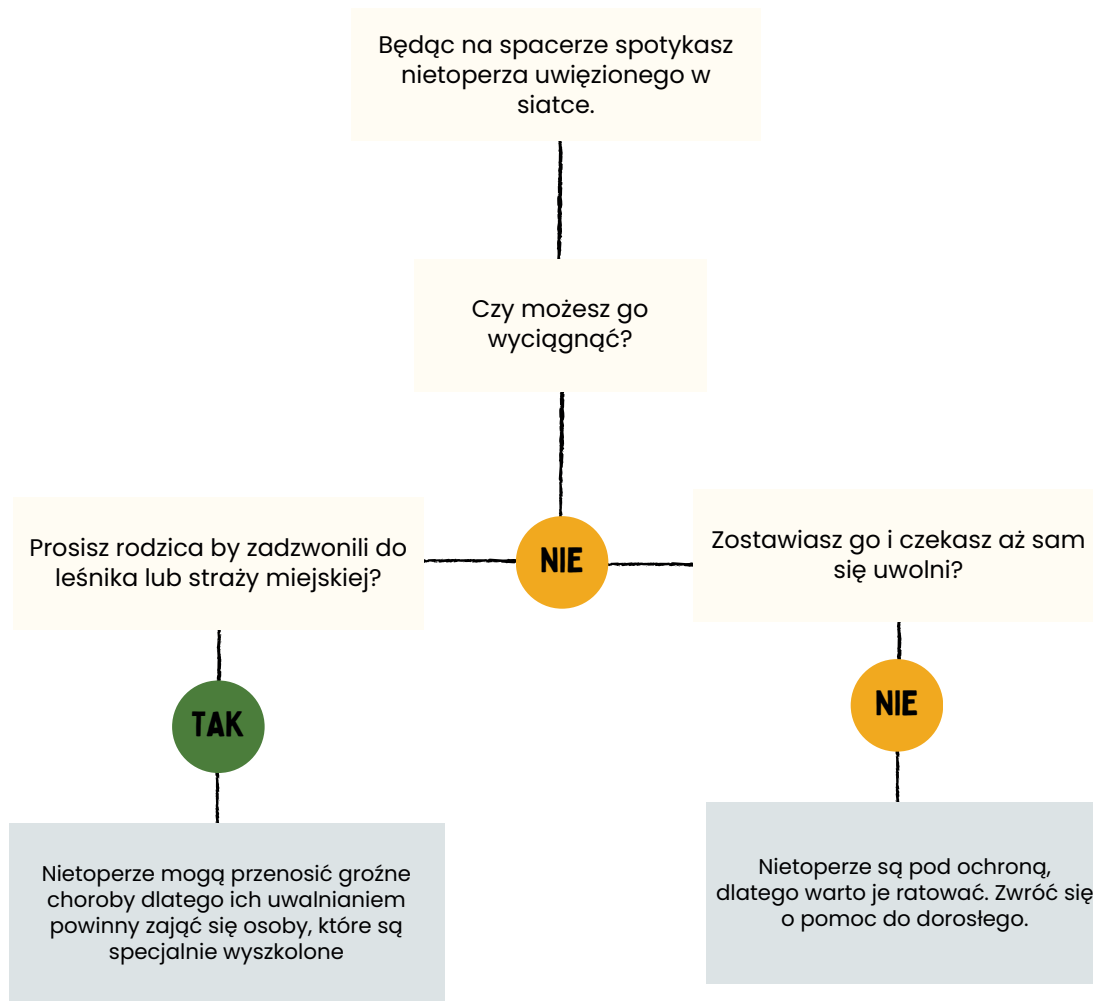
ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA WRÓBEL, uzupełnione drzewko decyzyjne i elementy do wycięcia do uzupełnienia drzewek przez harcerzy

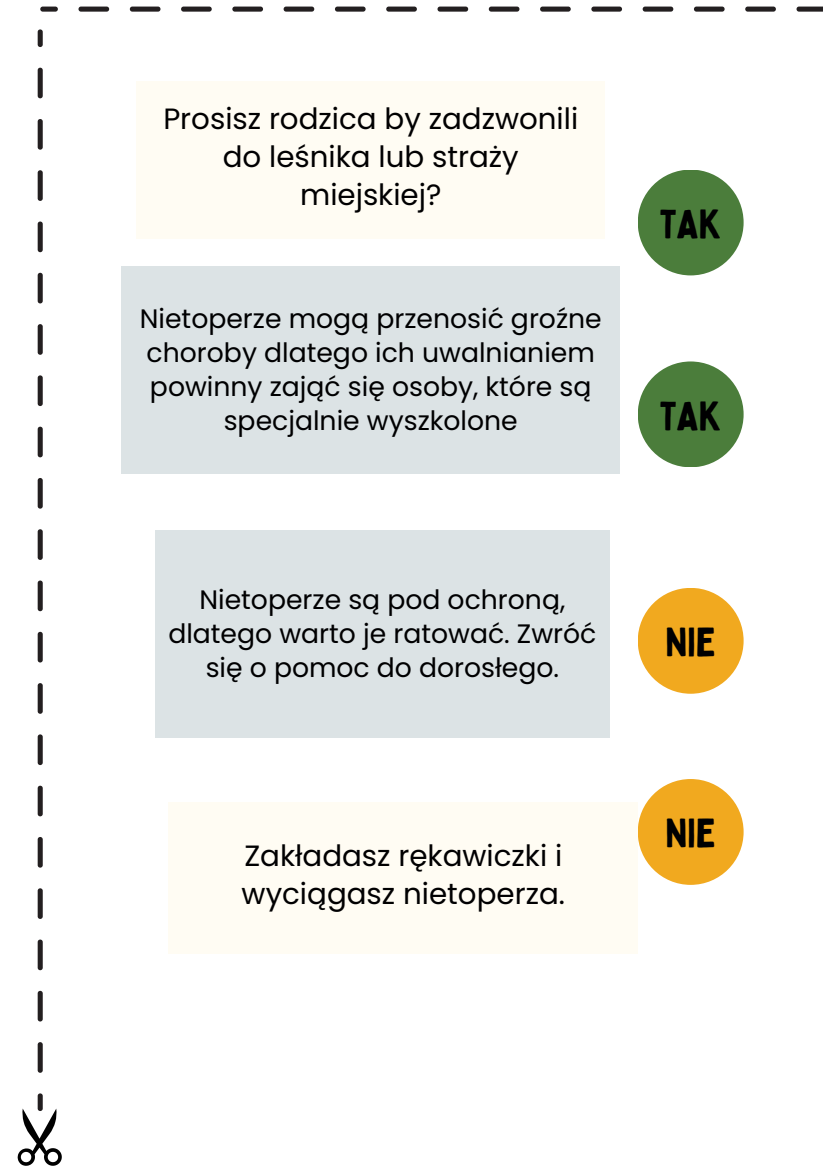

ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA NIETOPERZ, uzupełnione drzewko decyzyjne i elementy do wycięcia do uzupełnienia drzewek przez harcerzy

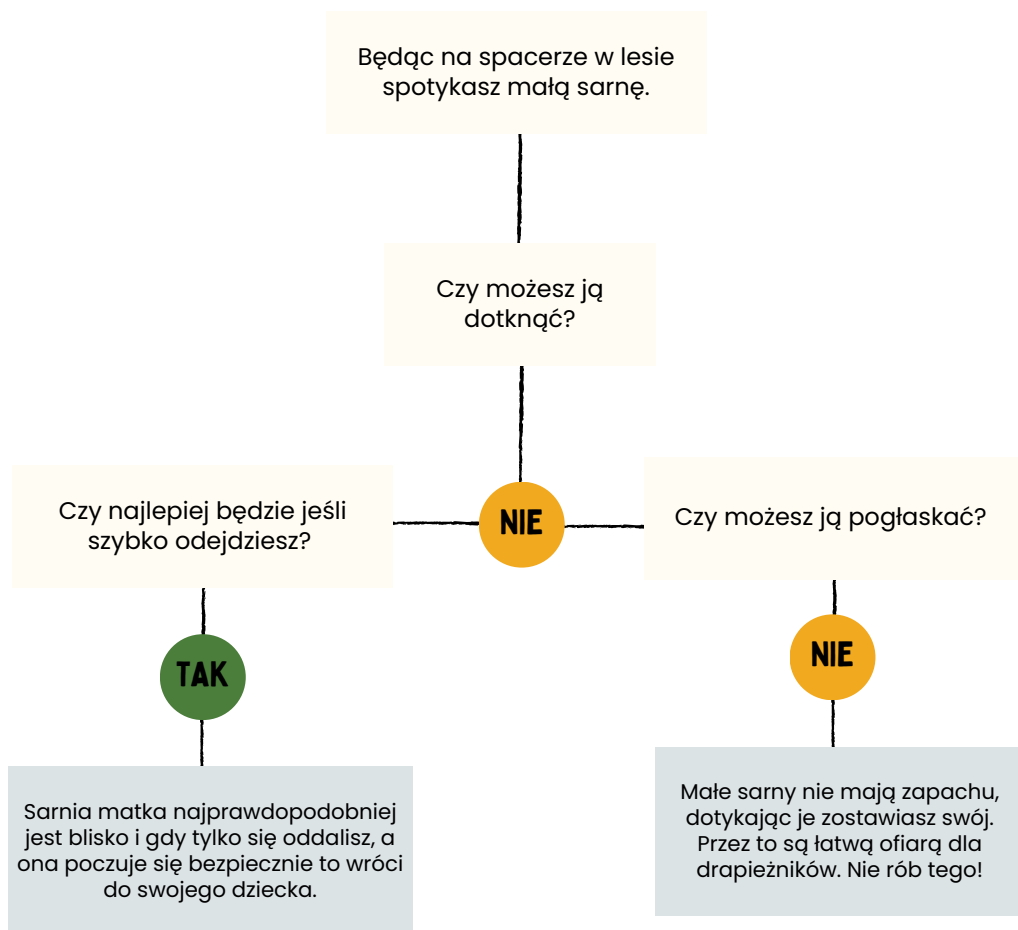

NA TROPIE DZIKICH SĄSIADÓW

ZAŁĄCZNIKI

TROPEM DECYZJI – GRUPA SARNA, uzupełnione drzewko decyzyjne i elementy do wycięcia do uzupełnienia drzewek przez harcerzy

NA TROPIE DZIKICH SĄSIADÓW

ZBIÓRKA CZWARTA

No to do domu!

harcówka lub plener (z dostępem do stołów/ławek)

2 h

CELE :

- Podsumowanie i świętowanie efektów tropu
- Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem
- Harcerze wykonają karmnik/poidelko

ZAMIERZENIA:

- Harcerki i harcerze zaprezentują efekty tropu (obserwacje, zdjęcia, plakaty)
- Wezmą udział w zabawach tematycznych i otrzymają sprawność (jeśli zdobyli)

METODY PRACY:

praca z materiałem ilustracyjnym, praca z aplikacjami mobilnymi, majsterka, pogadanka dydaktyczna, praca w grupach.

FORMY PRACY:

zbiorowa, grupowa, indywidualna

MATERIAŁY, POMOCE DYDAKTYCZNE:

- Kalendarz przyrody
- Plakaty, zdjęcia, rysunki
- Sprawności
- Materiały do tworzenia karmnika oraz poidelka (np. butelki plastikowe, sznurki, deseczki, klej na gorąco, gwoździe, młotki)
- Instrukcja przygotowania karmnika/ poidelka

PRZEBIEG ZBIÓRKI:

CZAS	FORMA	OPIS FORMY
5 min.	Rozpoczęcie	Przywitanie, obrzędowe rozpoczęcie zbiórki.
15 min.	Kalendarz przyrody	Uzupełnienie kalendarza o obserwacje dzieci z minionego tygodnia.
5 min.	Przerywnik	Do wyboru przez prowadzącego.
10 min.	Podział na grupy	Podział na zastępy oraz omówienie zasad bezpieczeństwa przy budowaniu karmników.
50 min	Majsterka	Budowanie karmników w zastępach według instrukcji.
10 min.	Zakończenie pracy w grupach	Podsumowanie pracy każdej z grup.
20 min.	Wnioski	Podsumowanie tropu, kalendarza przyrody, rozdanie sprawności.
5 min.	Zakończenie	Obrzędowe zakończenie zbiórki, krąg.